

GAZETA TRANSILVÂNIEI

Redacţia şi Administraţia
PIAŢA LIBERTĂŢII BRAŞOV
 Telefon 226
 Abonament anual 360 lei
 Pentru străinătate 800 lei
 Anunţuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1858 de George Barişiu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuşi, cetăţene, şi pentru
 tine, la libertate, legalitate şi cinste.

Izolarea Saşilor

În şedinţa de elalţări a Senatului d-l dr. Bianu, aducând pe tapet chestia închirierii prăvăliilor comunei Braşov s'a plăna între altele că Saşii se menţin într-o izolare desăvârşită faţă de Români şi a cerut în consecinţă măsuri. D-l Tătarăscu, subsecretar de stat s'a grăbit să promită că va ordona o anchetă severă în chestia izolării.

Până când se va porni această „anchetă”, al cărei rost de altfel nu-l prea înţelegem, ţinem să facem unele constatări în legătură cu cele spuse la Senat. Pentru cei cari cunosc mai de aproape pe concetăţenii noştri Saşi, atitudinea lor de a trăi o viaţă mai aparte decât celelalte naţiuni conlocuitoare, — nu este un lucru nou. Tradiţiile lor, organizaţiile lor din vechime în toate ramurile vieţii lor interne naţionale, religioase, sociale, economice şi culturale aduc cu sine, ca ei să dispună de o organizaţie specifică, pe care o întâlnim în toate manifestările lor publice şi particulare. Nu avem decât să răsfoim ziarele lor şi zilnic vom vedea că cutare societate sau corporaţiune săsească cu diferite numiri exprimate în litere înţelese (lae acolo sau într'alt loc o consiliuare. Fiecare cartier locuit de ei are aceeaşi organizare şi toate aceste organizaţii pe bresle, de ordin social, politic, religios, artistic, etc. au o conducere centrală, judeţeană unitară, aşezământul „Kreis-schuss”, care controlează şi îndrumază.

Până aici nimic nou şi nimic deosebit de necesită intervenţia statului, presupunând că în intrările şi convenţionalele lor Saşii se ocupă în cadrele legilor de interesele lor specifice de bresle, de cultură, de biserică etc. Din contră această organizare a lor ne-ar putea servi ca pildă şi nouă. Este însă ceva în manifestările mai noi ale concetăţenilor saşi, care surprinde şi ne pune pe gânduri. De când concetăţenii noştri Saşi fac parte din România întregită, această viaţă aparte, — vorba senatorului dr. Bianu: „izolare” — se manifestă în mod tot mai pronunţat. Vedem de pildă că de câteva luni de zile Săsimba din Ardeal se frământă prin presă şi intrări cu chestiunea de-a crea pentru femeile săseşti un costum naţional de toate zilele şi unul de sărbători, care să fie obligatoriu pentru toate femeile lor. Înţelegem dragostea Saşilor pentru costumul lor naţional — acelaşi o avem şi noi Români — dar nu prea înţelegem ca să îmbraci toate femeile săseşti o de-odată în costume naţionale, eliminând pentru vechile obiceiuri de modă.

O altă apariţie bătătoare în ochi e propaganda prin presa lor, semnalată şi de noi, de-a face pe Saşi să cumpere numai dela comercianţii sau meşterii saşi, de-a se lăsa călăţi numai de medicii saşi etc. Acţiunea aceasta o confirmă din nou o informaţie apărută zilele trecute în „Kronstädter Zeitung”, în care li se spune în mod indirect Saşilor, să boicoteze restaurantul „Corona vechi” deoarece noul arendaş al acestui restaurant — un Român — şi a permis să-şi pună firma la intrarea în cartea restaurantului în limba statului.

Cu drept cuvânt se întreabă lumea: ce determină pe Saşi la această atitudine tot mai pronunţată? S'a schimbă oare ceva la tratamentul lor de către regimul românesc? Că lucrurile nu merg prea bine în ţara noastră şi că provoacă mari nemulţumiri, o ştim cu toţii. Dar sub acest regim trecător suferim cu toţii, poate noi Românii mai mult ca alţii. Noi ştim însă, că Saşii au pactat cu acest regim, cum pactau odinioară cu regimurile maghiare. Mai ştim apoi — ceea-ce n'a fost în trecut — că Palatul Regal este în fiecare moment deschis solicitorilor saşi, primii întotdeauna foarte bine, că M. Sa Regina are o

deosebită afecţiune pentru elementul săseesc, că a venit în persoană la Braşov ca să asiste la înşurarea localului Diaconeselor evanghelice, că a chemat şi reţinut la masă în castelul Braşov mai multe d-ae din societatea săsească etc. În fine, ca să nu mai amintim de alte favoruri şi acte de atenţiune, toată lumea ştie, că, deşi au trecut zece ani dela Unire, numărul funcţionarilor saşi ie primăriele din Braşov, Sibiu etc. este şi acum 80 sau 90 la sută.

Pentru ce dar această atitudine atât de puşiu loială, ca să nu zicem provocatoare, faţă de statul şi elementul românesc? Doar faptul că mai mulţi Români au căutat să închiriereze câteva localuri ale primăriei Braşov pentru ei, oferind sume mai mari decât oferiţii saşi, nu poate servi ca motiv pentru această atitudine!

Deocamdată ne oprim aici, căci nu voim să presupunem alte motive, pe care uşor ni le-ar putea sugera eşiful de procedură sistematică şi încheiem cu întrebarea: nu şi dau oare seamă concetăţenii noştri saşi, cari de vole sau ne-vole trăiesc în mijlocul nostru şi la legăturile statului român, că o continuare a acestei atitudini poate provoca o reacţiune?!

Învăţământul naţionalităţilor

Din discursul d-lui prof. IORĂ rostit la discuţia legii învăţământului particular.

Ca o a treia împărţire a legii d-va vine învăţământul naţionalităţilor. Învăţământul naţionalităţilor e garantat prin tratate, cu acea rezervă pe care o admit şi eu ca şi d-va, dar care nu e pusă ca să abuzăm de dăna. Nu e pusă ca să abuzăm, pentru două motive: nu putem să abuzăm faţă de cei slabi, pentru-că suntem atât de tari în această ţară prin căştii omenii de rasa noastră locuiesc într'ansa, prin câte secole de dănuire au aceşti oameni, prin căta sudoare a sătenilor noştri au cură în toate brazdele an de an, prin căta sânge a cruşit pământul acesta, suntem oş de tari, în-că nu trebuie să ne micşorăm, egăşându-ne de o rezervă în tratate pentru a face dintr'ansa un punct criticabil, care să ne aducă înaintea judecării aciel instanţe pe care, cum este, dar nu noi o s'o dă-rămăm, mai ales-că am folosit oş de mult dela dăna în a-făea privinţe, în căt ar fi cea mai mare prostie să încercăm măcar a o critica. Şi al doilea: naţiunile se împart în naţiuni generoase şi naţiuni lipsite de generozitate, şi nu e permis unui partid lipsit de generozitate

să facă a se crede că o naşte oş de generoasă ca a noastră şi a schimbă cu desăvârşire firea.

Ca o n de cultură, care am putut să exercite o influenţă asupra dezvoltării ştiinţei şi literaturii noastre, ca profesor de mai bine de un sfert de veac, ca membru al unui partid care poate fi chemat mâine la guverna — şi mi dau seama de toată răspunderea pe care o tau în acest moment — eu nu pot spune altceva decât că datorim firei noastre, tradiţiei noastre, datorim înalte de toate puterile noastre să nu întrebunţăm mijloace de silă pentru a căştiga suflă, care trebuie să găsească ele drumul către noi, şi să se onoreze ele, dacă au ajuns la noi prin acest drum.

D-va, domnule ministru, veţi spune câte şcoli erau înainte, câte sunt acum, şi câte şii dat d-va. Este curioasă şi formula aceasta: „câte am dat!” La urma urmei, să ne gândim; d-voastră nu daţi, cum n'aş putea da eu dacă aş fi în locul d-va, nimic din averea d-va particulară; nimic din tezaurul partidului d-va; nu daţi dintr'un fel de comoră a ministerului d-va. Ei bine, banii care-i daţi pentru şcoli sunt bani cari vin de la toată lumea, şi prin urmare, când banii vin dela toată lumea, nu e decât mersul lor firesc, este o contribuţiune care vine dela munca tuturor şi care se întoarce spre a da lumina necesară pentru ca altă muncă să dea şi mai multă contribuţie. Şi, când vă aud, domnule ministru, că de la locul d-voastră faceţi o comparaţie între regimul nostru şi regimul unguresc, mi se pare oş de curios, şi vă voi explica îndată de ce:

Ungurii sunt o naţiune cu o mulţime de calităţi, pe care eu, ca istoric, le apreciez foarte mult. Eu cred că se poate ajunge la un „modus vivendi”, nu numai între noi şi elementul unguresc din ţară, dar între noi şi toate elementele înţelepte — şi nu se poate să nu fie şi înţelepte — care se găsesc în ungurime, dincolo de hotarele noastre. Cu toţi oamenii din poporul maghiar cari înţeleg că evul mediu nu se înţeşte, că vechiul stat unguresc era o rămăşiţă a evului mediu, a regimului apostolic al Sfântului Ştefan, că nu avea într'ansul nimic naţional şi că Ungaria naţională a început dela tratatele de pace, de când steagul unguresc s'a ridicat numai asupra poporului unguresc, noi cu toţi acela cari înţelegem acelaşi lucru, suntem gata să ne înţelegem pentru binele acestui pământ şi binele

Purgatorul liberal

Dăm cazul de mai jos ca o dovadă a cinismului, până la care se dedau oamenii actualului guvern.

Prefectul unui judeţ destituit pe secretarul unei comune, bazat pe o serie de „motive”, cari — spune dânsul — fac incompatibilă pe respectiva persoană de a mai rămâne în acel post. Aşa dară — după spusa d-lui prefect, — ar fi vorba de o persoană atât de „compromisă”, încât nu mai poate face serviciul de secretar al comunei.

În acelaşi timp însă celui destituit i se pune în vedere, tot din partea prefectului, că există încă o condiţie — una singură — cu care şi-ar putea reocupa postul. Această condiţie — lnaţi bine seama! — este: trecerea cetăţenilor comunei în partidul liberal...

Cazul este mai mult decât vorbitor. Secretarul suspendat, pe „motive foarte grave”, devine din nou om cinstit şi de treabă şi-şi merită din nou postul din care a fost destituit, dacă-şi trece comuna în partidul d-lui Brătianu.

Astfel de concepţii numai la liberali poţi găsi.

Nu vrem să ne legăm de „vinovăţia” secretarului. Condiţia pusă de prefect arată pe faţă adevăratul motiv, găsit de prefect pentru suspendarea lui.

Ceea-ce voim să relevăm, este faptul că trecerea în partidul liberal este purgatoriul în care se pot curăţi de toate păcatele toţi urgisiţii politici ai actualei cărmuirii.

Funcţionarul statului este însă un joc în mâna prefectului, care poate fi destituit

şi poate fi reintegrat, dacă joacă pe muzica politică pe care i-o cântă reprezentantul guvernului.

Şi mai are încă acest guvern îndrăzneala să se laude cu „grija ce o poartă funcţionarilor statului”!...

Anularea contractelor prăvăliilor din Braşov.

În şedinţa de Joi a Senatului d-l Dr. Bianu a adus la cunoştinţa ministrului de Interne o călcare a legii contabilităţii prin aceea că primarul oraşului Braşov a respins ofertele unor comercianţi români asupra câtorva prăvălii, proprietatea comunei, prelungind contractele actualilor deţinători, în majoritate saşi.

Acest fapt d-nul Bianu l-a calificat drept un atentat contra expansiunii economice româneşti din Ardeal şi a cerut măsuri drastice împotriva primarului ca şi a tuturor saşilor cari se menţin într-o izolare desăvârşită faţă de Români.

D-l subsecretar de stat Tătarăscu răspunzând a anunţat că ministrul a şi anulat contractele în chestiune iar în ce priveşte izolarea saşilor d-sa a promis că se va ocupa serios cu această chestie.

A SOST UN TRANSPORT MARE CUI
COVOARE, PERDELE, PREŞURI, SALTELE, PLAPUMI ŞI LIPOLEUM,
LA MARELE MAGAZIN DE COVOARE TELLMANN ŞI SPEIL

Mica publicitate

Școala Normală de fete

Slt. Gheorghe, caută mecanic bun, căsătorit spre angajare. Locuință, încălzit, lumină și întreținere în natură plus salar bun. Doritorii se vor adresa Direcției școlare la Slt. Gheorghe. 1235 3-3

Se caută 2 funcționari Români cu bacalaureat la atelierele principale cfr. Brașov. 1231 3-4

De vânzare fân și otavă de grădină. A se adresa dlui Dumitru Orghidan. Strada Porții Nr. 14. 1235 2-3

Casute de sub Nr. 19 din strada Dealul morii Brașov se vând în cascaleria avocaturii Dr. Szele Bé'a (Str. Porții 64-66 etajul I.) Marți în 15 Decembrie 1925 ora 4 d. e. prin licitație privată de bună credință de celui care va oferi mai mult. Preț de vânzare este de lei 20.000. Condițiile de licitație și vânzare se pot vedea în cascaleria dlui Dr. Szele Bé'a zilnic între orele 10-12 a. m. și 4-6 p. m. 2-2

Câștig 100 lei zilnic cu achiziții de asigurări. Oferte scrise la „Casa poștală 7 Brașov”. Ocupațiunea principală rămâne neinfluențată. 938 21-0

De vânzare o sanie modernă și o trăsură. Se pot vedea la Szentes, vânzător de trăsuri, Str. Pietrăriei No. 19.

Dr. Mircea Suciu-Sibiann asistent onorif. universitar, medic al spit. oftalmol. și al policlinicii Brașov. Specializat în Franța și Germania în boli și operațiuni de ochi, nas, gât, și urechi. Consult 3-5. Strada Ecaterinei 4 TELEFON 662. 1151 10-10

VREȚI SA MANCAȚI BINE ȘI IEFTIN? VIZITAȚI RESTAURANTUL „TRANSILVANIA”

care, după lichidarea vechei firme, a fost din nou amenajat, rămânând dela 1 Decembrie sub singura conducere și administrare a subsemnatului, în calitate de proprietar

MÂNCĂRI ȘI BEUTURI EXCELENTE

Pentru ca publicul să fie pe deplin satisfăcut și servit după dorință, au fost angajați specialiști în bucătăria română, franceză și germană. Grătar special

CELE MAI BUNE VINURI DE

DRAGAȘANI, DEALU-MARE ȘI COTNARI

SERVICIUL PROMPT PREȚURI MODERATE

ORCHESTRA CLASICA DE PRIMUL RANG concertează în timpul mesei.

Rog sprijinul și concursul Onor. public Cu deosebită stimă:

VASILE DEJAN 1213 3-4 proprietarul Restaurantului „Transilvania”

Cel mai bun CADOU DE CRĂCIUN este O MAȘINA DE CUSUT SINGER

Se poate cumpăra și în rate și anume: cu siveică lungă în rate lunare de câte 300 lei, cu siveică rotundă în rate lunare de câte 350 lei. Pe cumpărătorii noștri îi învățăm gratuit brodatul cu mașina.

Depozitul de mașini de cusut Singer **BRAȘOV TARGUL BOILOR No 7**

Depozite în toate centrele mai mari ale lumii. 1239 2-0

CELE MAI PRACTICE CADOURI DE CRĂCIUN MARE ASORTIMENT DE

Ceasuri de aur și de argint pentru dame și bărbați. Cele mai moderne juvencicele, Rădăcușii de argint și alpaca.

BIJUTIER A. ERLICH BRAȘOV, Strada Porții No. 67 Pentru funcționarii de stat 1236 5% reducere 2-6

AU SOSIT RECVIZITE PENTRU DUEL CASA FOTO & SPORT HERMANN GUST Prundul Rozelor 19. Atelier propriu pentru repararea articolelor de sport. TELEFON 109 712 2-0

CINEMA MODERN

Cel mai frumos film de aventuri **Aventura frumoasă** cu cunoscuta artistă maghiară **Bánky Vilma** Vine! Vine! **Magiște în Iad**

CINEMA APOLLO

Copilu dragostii

O minune a artei cinematografice. În rolurile principale cu **Jackie Coogan și G. Chaplin.**

GEL MAI PRACTIC CADOU DE CRĂCIUN

este o bucată de **PÂNĂ**

„SCHROLL”

cea mai bună și cea mai ieftină!

Se capătă în toate prăvăliile mai bine asortate. **Vanzare ENGROS** pentru comersanți la

„AGECO” S. A. Secția Textilă, Brașov.

1238 1-4

S-A REDESCHIS RESTAURANTUL ȘI HOTELUL COROANA VECHIE

sub nouă conducere

BUCATARIE EXCELENȚA. BEUTURI BUNE PREȚURI MODERATE

Camera la hotel bine și curat aranjate.

În speranță că voi satisface pe deplin pe toți, rog binevoitorul concurs al Onoratului Public.

105 13-0

GHIȚĂ ZACHIU

Crema de ghetă „VULTUR”

(neagră, brună, albă, galbenă și roșie) se capătă din nou în calitate inecșionabilă în toate prăvăliile de specialitate.

492 6-0

Înainte de-a târgui CADOURI DE CRĂCIUN

recomand fiecăruia să viziteze depozitul meu bogat asortat în mărfuri, fără a fi obligat să cumpere.

Toamă au sosit:

Service de Cafea și mocca marca **Hutschenreuther**, tot soiul de obiecte de porcelan pentru casă și bucătărie în cea mai frumoasă execuție.

Articole din argint China:

fructiere, service de ceai și mocca, cești pentru compot, coșulețe pentru pâine și zahăr, pințete pentru zahăr, tase de servit.

ALPACA: tacâmuri, pințete pentru zahăr, furculițe pentru sardine, țuțoare de cuțite. Tacâmuri din otel și nickel pentru prăjituri și fructe.

Articole de Nickel:

Samovare, păhare pentru ceai, tase cu urechi, tablete cu plăci duble de sticlă pentru cusături, doze pentru unt și zahăr, toate în cea mai frumoasă execuție.

Articole Stelngut:

serviciuri pentru Sandwich, toite și garnituri pentru dessert. **LAMPI:** pentru petrol și lumină electrică în fiecare execuție. **OGLINZI:** pentru odăi de locuit, îmbrăcat și baie, în formă ovală și în colțuri.

CADRE PENTRU TABLOURI: ovale și rotunde în toate mărimile.

COMANDE DE CADRE PENTRU TABLOURI DUPĂ MĂSURA se pregătesc în cea mai frumoasă execuție precum și toate soiurile de articole de sticlărie.

Cu distincă stimă:

VICTOR PURI

Prăvălie de sticlărie și porcelanuri.

BRAȘOV, Strada Hirschler No. 15

Mare expoziție de Crăciun, Duminecă în 13 și 20 Decembrie în localul meu de prăvălie. 1243 1-2

Marele Bâlcu de Crăciun

pentru toate articolele de Modă, manufactură și Încălțăminte

AU PRINTEMPS S. A.

fost **M I S S I R**

BRAȘOV, Târgul Florilor No. 16.

Mare Reducere de Prețuri

1217 3-3

